

ABC ZAWODOWEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (19)

Zawodowa odpowiedzialność cywilna doradcy restrukturyzacyjnego

1 stycznia 2016 r. ustawa o licencji syndyka została zastąpiona nową ustawą o licencji doradcy restrukturyzacyjnego i od tego dnia osoby posiadające licencje syndyka automatycznie zostały doradcami restrukturyzacyjnymi. Zmiany te wprowadziła nowa ustawa z 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne oraz nowelizacja ustawy z 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe.

Na mocy wymienionych ustaw doszło do utworzenia w Polsce nowego zawodu regulowanego, doradcy restrukturyzacyjnego.

Doradca restrukturyzacyjny w Polsce

Ustawodawca w swoich założeniach uwzględnił rozwój i profesjonalizację rynku doradztwa restrukturyzacyjnego, tak potrzebnego w rozwijającej się gospodarce rynkowej. Chodziło o profesjonalną pomoc dla wszystkich firm przeżywających trudności finansowe, zagrożonych bankructwem i upadkiem, a więc także o zmniejszenie społecznych skutków tych zjawisk.

Działania ustawodawcy były ukierunkowane również na firmy małe i średnie, które w czasie występowania trudności często nawet nie podejmowały działań ratunkowych i zapobiegawczych z powodu braku wiedzy i kosztów.

Realizując założenia Prawa upadłościowego (art. 157 ust. 2) i Prawa restrukturyzacyjnego (art. 24 ust. 1), uchwalono 15 czerwca 2007 r. ustawę o licencji doradcy restrukturyzacyjnego (Dz.U. z 2020 r., poz. 242 i 2320).

Uprawnienia obecnych doradców są znacznie szersze od uprawnień syndyków i są odpowiedzialną na realne zapotrzebowane rynku. Mogą oni także prowadzić działalność komercyjną związaną z doradztwem z tej branży, a nie tylko czynności wynikające z prawa, głównie decyzji sądów.

Ustawa o licencji doradcy restrukturyzacyjnego precyzyjnie określa, kto może ubiegać się o licencję doradcy. Osoba taka musi spełnić wszystkie wymogi określone w ustawie i po zdaniu trudnego egzaminu państwowego otrzymać licencję doradcy od ministra sprawiedliwości na czas nieoznaczony.

Są to bardzo wysokie wymogi, dlatego w Polsce jest tylko ok. 1500 doradców przy ogromnym zapotrzebowaniu na nich, zwłaszcza po wprowadzeniu upadłości konsumenckiej (bez wyznaczania sędziego komisarza). W takich postępowaniach doradca może mieć do spełnienia bardzo ważne zadanie.

Usługi doradztwa restrukturyzacyjnego i upadłościowego

Do końca 2015 r. licencjonowani syndycy mogli działać wyłącznie na zlecenia sądów. Obecnie licencjonowany doradca restrukturyzacyjny jest uprawniony do świadczenia usług w zakresie szeroko rozumianego, poza-

sądowego doradztwa restrukturyzacyjnego i upadłościowego. Jest to całkiem nowa kategoria uprawnień i mają one charakter typowo komercyjny. Obejmują szeroki katalog spraw wynikających z obowiązującego prawa.

Osoba posiadająca licencję doradcy może także zostać ustanowiona pełnomocnikiem procesowym w sprawach restruktury-

zacji i upadłości. Zakres tego umocowania obejmuje zastępstwo procesowe przed sądami powszechnymi w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

W pełni komercyjny charakter ma natomiast pełnienie przez doradcę funkcji nadzorcy układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, stanowiącym wedle ustawy Prawo restrukturyzacyjne formę restrukturyzacji zasadniczo pozasądowej. Nadzorca układu – doradca – jest każdorazowo wybierany przez dłużnika i pełni swoją funkcję na podstawie umowy z nim zawartej, reprezentując jego interesy.

Licencjonowany doradca restrukturyzacyjny jest zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia OC za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem funkcji w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym i egzekucyjnym.

zacji i upadłości. Zakres tego umocowania obejmuje zastępstwo procesowe przed sądami powszechnymi w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych.

W pełni komercyjny charakter ma natomiast pełnienie przez doradcę funkcji nadzorcy układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu, stanowiącym wedle ustawy Prawo restrukturyzacyjne formę restrukturyzacji zasadniczo pozasądowej. Nadzorca układu – doradca – jest każdorazowo wybierany przez dłużnika i pełni swoją funkcję na podstawie umowy z nim zawartej, reprezentując jego interesy.

Jak działa doradca restrukturyzacyjny

Osoby posiadające licencję doradcy restrukturyzacyjnego świadczą usługi doradcze, wykonują czynności pełnomocnika procesowego oraz pełnią inne funkcje w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym i egzekucyjnym jako przedsiębiorcy, w ramach prowadzonej przez siebie indywidualnej działalności gospodarczej. Mogą także zatrudniać inne osoby, w tym doradców.

Licencjonowani doradcy mogą wykonywać swój zawód również w ramach spółki osobowej, jak i kapitałowej. Spółka taka jest rejestrowana jako doradca restrukturyzacyjny.

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej

Licencjonowany doradca restrukturyzacyjny (także spółka)

jest zobowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem funkcji w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym i egzekucyjnym.

Doradca nie ma ustawowego obowiązku objęcia ubezpieczeniem OC świadczonych na rzecz klientów innych czynności z zakresu doradztwa restrukturyzacyjnego i upadłościowego, jak też czynności związanych z pełnieniem funkcji pełnomocnika procesowego w sprawach restrukturyzacji i upadłości, czyli działań tzw. komercyjnych. Wykonując taką działalność, doradca restrukturyzacyjny może i powinien skorzystać z dobrowolnych ubezpieczeń OC.

Wykonując taką działalność, doradca restrukturyzacyjny może i powinien skorzystać z dobrowolnych ubezpieczeń OC.

Licencjonowani doradcy restrukturyzacyjni zrzeszeni w Krajowej Izbie Doradców Restrukturyzacyjnych (przynależność nie-obowiązkowa) przyjęli na siebie w Kodeksie etyki m.in. pozaustawowy obowiązek posiadania

ubezpieczenia OC, które obejmuje cały zakres świadczonych przez nich usług.

Zgodnie z art. 17a ust. 2 ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego minister finansów wydał 23 grudnia 2019 r. rozporządzenie „w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego oraz spółki handlowej, pełniących funkcję w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym lub egzekucyjnym” (Dz.U. z 2019 r., poz. 2527).

Rozporządzenie to określa zakres obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego oraz spółki handlowej, zwanych dalej „ubezpieczonymi”, pełniących funkcję w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym lub egzekucyjnym za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem tych funkcji, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną.

Obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, o którym mowa w § 1 tego

ubezpieczenia nie obejmuje „klasycznych” ryzyk: w stosunku do rodziny oraz współników, po cofnięciu uprawnień, związanych z wojnami, rozruchami i zamieszkami oraz kar umownych.

Ubezpieczenie OC obejmuje wszystkie szkody w zakresie określonym w ustawach bez możliwości umownego ograniczenia wysokości odszkodowania przez zakład ubezpieczeń. Natomiast obowiązek ubezpieczenia powstaje nie później niż w dniu poprzedzającym dzień podjęcia pierwszej czynności przed sądem lub sędzią-komisarzem, w pierwszym postępowaniu.

Minimalna suma gwarancyjna ubezpieczenia OC dla syndyka, zarządcy, nadzorcy układu i nadzorcy sądowego: w odniesieniu do wszystkich zdarzeń w okresie ubezpieczenia nie dłuższym niż 12 miesięcy, których skutki są objęte umową ubezpieczenia, jest uzależniona od wartości: masy upadłości, masy układowej, masy sanacyjnej oraz wartości majątku dłużnika, nad którym ustanowiono zarząd przymusowy. Wynosi ona od 10 tys. do 1 mln euro w przeliczeniu na walutę polską, przy zastosowaniu kursu średniego euro, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski po raz pierwszy w roku, w którym umowa ubezpieczenia OC została zawarta.

W przypadku pełnienia funkcji w dwóch lub więcej postępowaniach restrukturyzacyjnych, upadłościowych lub egzekucyjnych minimalną sumę gwarancyjną ubezpieczenia OC wyznacza się, sumując wartości wszystkich mas upadłości, mas układowych, mas sanacyjnych oraz wartości majątku dłużników, nad którymi ustanowiono zarząd przymusowy.

Przy tym ubezpieczeniu należy przewidzieć możliwość podwyższenia minimalnej sumy gwarancyjnej w trakcie jego trwania, kiedy doradca np. otrzyma nowe zlecenia od sądu o znacznie wyższych kwotach.

Ubezpieczenie to jest w pewnym sensie niszowym ze względu na małą liczbę ubezpieczonych doradców. Dlatego zawierane są najczęściej bezpośrednio w zakładach ubezpieczeniowych, ale można zawrzeć je także przez dystrybutorów Alwis & Secura. Ubezpieczenie to prowadzi tylko kilka zakładów ubezpieczeń w Polsce.

dr Stanisław Kuta
doradca zarządu
Alwis & Secura

